

บทบรรณาธิการ

คำถาม กระทำคามผิดด้วยความจำเป็น ผู้นั้นต้องรับโทษหรือไม่

การกระทำโดยประมาท การกระทำที่มีโทษเพราะอยู่ในที่บังคับหรือภายใต้อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้ จะอ้างว่าเป็นการกระทำคามผิดด้วยความจำเป็นได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๕๐/๒๕๑๔ จำเลยถูกคนร้ายที่มีสมัครพรรคพวกหลายคนแต่ละคนมีอาวุธครบมือ ใช้ปืนจี้ขู่บังคับให้เอาเรือรับส่งข้ามฟากเพื่อช่วยเหลือคนร้ายให้พ้นจากการจับกุม ดังนี้ เป็นการที่จำเลยกระทำไปเพราะอยู่ในที่บังคับ หรือภายใต้อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้จึงเป็นการกระทำคามผิดด้วยความจำเป็น จำเลยไม่ต้องรับโทษ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๖๐/๒๕๒๑ มีผู้นำช่างไปล่ามไว้ใกล้กับสวนของจำเลยโดยจำเลยไม่รู้ กลางคืนช่างหลุดจากโซ่ พังรั้วลวดหนามเข้าไปในสวนของจำเลย ซึ่งมีบ้านพักของจำเลยกับคนงานปลูกอยู่ คนงานได้ยินเสียงหักข้าวโพดจึงบอกจำเลย จำเลยถือปืนไปดูกับคนงานจำเลยเผลอจากไร่ข้าวโพดพบช่างอยู่กลางไร่ข้าวโพดห่างประมาณ ๔ วา โดยไม่ทันรู้ตัวและกำลังเดินเข้ามาหาจำเลย จำเลยเข้าใจว่าเป็นช่างป่า ซึ่งยังมีอยู่ในบริเวณไร่ของจำเลย จึงผลักคนงานให้หลบแล้วแล้วเอาปืนยิงช่างไป ๒ นัดแล้ววิ่งหนี ดังนี้ ถือว่าการที่จำเลยยิงช่างของผู้เสียหายเป็นการตัดสินใจโดยกะทันหันด้วยความจำเป็นเพื่อให้พ้นจากภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงตัวจำเลยกับคนงาน โดยจำเลยไม่สามารถหลีกเลี่ยงให้พ้นโดยวิธีอื่นได้ และการกระทำของจำเลยไม่เกินสมควรแก่เหตุ จำเลยจึงไม่ต้องรับโทษฐานทำให้เสียชีวิต

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๐๔๖/๒๕๔๒ จำเลยและ บ. สามีอยู่ด้วยกันเพียงสองคนในบ้านพัก จำเลยเป็นหญิงซึ่งเป็นเพศที่อ่อนแอกว่าจึงอาจถูก บ. ช่มเหงเอาได้ตลอดเวลา ทั้งจำเลยเป็นผู้กับผู้ตายซึ่งถือว่าเป็นเรื่องร้ายแรงที่ บ. อาจฆ่าจำเลยเสียได้จริง และไม่ปรากฏว่าจำเลยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ตาย เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจพาจำเลยมาถึงที่เกิดเหตุจำเลยร้องไห้และเล่าถึงเหตุที่ บ. บังคับให้นัดผู้ตายมาพบเพื่อฆ่า หากไม่นัดจะฆ่าผู้ตายและจำเลยทั้งสองคนให้ตาย ทั้งผู้ตายยอมทำตามที่จำเลยชักชวนโดยไม่ระแวงสงสัย ซึ่งเห็นว่าจำเลยร่วมฆ่าผู้ตายเพราะตกอยู่ภายใต้อำนาจของ บ. ซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนแต่การที่จำเลยถึงกับยอมร่วมมือกับ บ. ฆ่าผู้ตาย ถือได้ว่ากระทำเกินสมควรแก่เหตุหรือเกินกว่ากรณีแห่งความจำเป็นซึ่งศาลจะลงโทษน้อยกว่ากฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๖๗ (๑), ๖๙

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๗๓๘/๒๕๔๔ ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลเป็นความผิดต่อศาล และการลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลก็เป็นอำนาจของศาลโดยเฉพาะ เมื่อปรากฏว่าเอกสารที่โจทก์อ้างถึงในคดีสูญหายไปจากสำนวนความของศาล ต่อมาผู้ถูกกล่าวหาได้นำเอกสารนั้นมา

